

2023 року, м. Суми). Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. 161 с. С. 10–12. <http://dspace.pnpu.edu.ua/handle/123456789/23017>.

2. Boeve-de Pauw, J., Gericke, N., Olsson, D., Berglund, T. (2015). The Effectiveness of Education for Sustainable Development. *Sustainability*, 7(11), 15693-15717. <https://doi.org/10.3390/su71115693>.

3. Chalkley, B., Haigh, M., Higgitt, D. (Eds.). (2008). Education for Sustainable Development: Papers in Honour of the United Nations Decade of Education for Sustainable Development (2005-2014). 1st ed. Routledge. 308 p. ISBN 978-0415460057.

4. Education for sustainable development. URL: <https://www.unesco.org/en/sustainable-development/education>.

5. Sustainable Development Goals in English Language Teaching. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=rKUIYrf67d8>.

6. Yu, B., Guo, W. Y., Fu, H. (2024). Sustainability in English Language Teaching: Strategies for Empowering Students to Achieve the Sustainable Development Goals. *Sustainability*, 16(8):3325. <https://doi.org/10.3390/su16083325>.

РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧА У ПОДОЛАННІ МОВНОГО БАР'ЄРУ МІЖ ЛІКАРЕМ ТА ПАЦІЄНТОМ ІНОЗЕМНОГО ПОХОДЖЕННЯ

Кононенко В. В.,

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Кононенко С. В.,

Полтавський національний медичний університет

Кононенко Н. О.,

ВСП «Аграрно-економічний фаховий коледж ПДАУ»

v.v.kononenko@ukr.net

Мовний бар'єр між лікарем і пацієнтом часто призводить до серйозних непорозумінь та плутанини. Злагоженість, взаєморозуміння та порозуміння на мовленнєвому рівні між лікарем та пацієнтом особливо важливі у відділеннях невідкладної допомоги, де все потрібно робити швидко, адже якщо відсутня інформація, наприклад, про симптоми чи вже існуючі захворювання, це може мати фатальні наслідки для пацієнтів. Тому медикам, які працюють у відділеннях невідкладної допомоги, майже щодня доводиться залучати колег чи співробітників лікарні для перекладу. При цьому лікарі намагаються використовувати дуже просту мову, щоб переконатися, що запитання і відповіді перекладені якомога точніше. Найпоширенішими мовами, з якими стикаються у відділеннях невідкладної допомоги, є румунська, болгарська, албанська, італійська, турецька, а в останні два роки – і українська. Адже близько 15 відсотків населення Німеччини вдома чи в колі рідних та друзів розмовляють переважно своєю рідною мовою, а не німецькою. Є люди з хорошим знанням німецької мови, але є багато і таких, у кого рівень знань недостатній. Враховуючи це, можна стверджувати, що близько 7 відсотків пацієнтів, які відвідують медичні заклади, не мають достатніх знань з німецької мови. Проте послугами перекладачів послуговуються вони дуже рідко, часто намагаються спілкуватися уривками слів та фраз, а також жестами та мімікою. У кращому випадку приводять з собою родичів, знайомих чи дітей у ролі перекладачів. Проблема усного перекладу родичами, знайомими хворого або непрофесіоналами полягає у тому, що ні лікарі та медичний персонал, ні самі пацієнти, як правило, не можуть бути впевненими, чи залучена у ролі перекладача людина володіє достатніми мовними навичками німецької або іншої мови (особливо, чи володіє вона належним чином медичною термінологією, а також, чи розуміє фаховий жаргон або діалект лікаря). Нефахівець, залучений до такого перекладу, не володіє необхідними навичками усного

перекладу, тобто не вивчив відповідні стратегії та прийоми, щоб правильно розуміти те, про що йдеться, і відповідним чином інтерпретувати. Викликає сумніви, наскільки правильно ця людина тлумачить висловлювання лікаря і пацієнта, скільки її власної думки чи домислів включає в себе такий переклад, чи не опускаються свідомо чи несвідомо деякі важливі речі. Співрозмовники повинні обов'язково мати сміливість перепитати такого перекладача, якщо щось незрозуміло. Нерідко родич чи знайомий, виконуючий роль перекладача, часто може діяти емоційно, адже він не байдужий до того, що він перекладає. А отже може так статися, що він не в змозі буде відповідним чином, в залежності від ситуації, нейтрально тлумачити висловлювання лікаря чи пацієнта. Ще складнішою є ситуація, коли діти перекладають для своїх батьків, сусідів чи знайомих. На жаль, досі це трапляється часто, особливо на початковому етапі проживання переселенців у Німеччині, у тому числі і наших співвітчизників. У таких ситуаціях певні питання лікарем не ставляться, а деякі результати обстежень (як, наприклад, діагноз раку і необхідні альтернативи лікування у вигляді хіміотерапії або опромінення тощо) не повідомляються з поваги до дитини, щоб не травмувати її. Таке завдання пригнічує дітей і нерідко призводить до тривалого психологічного стресу. Саме тому забороняється використовувати дітей в якості перекладачів.

Часто, а особливо останнім часом, у нагоді при спілкуванні лікаря та пацієнта стають мобільні додатки-перекладачі. Проблема з усним перекладом через додатки полягає в тому, що користувачі зазвичай не можуть оцінити, чи варто це робити, чи містить збережена база даних перевірену фахову медичну лексику, і, якщо це необхідно, з її поясненнями та контекстом, щоб можна було прийняти правильне рішення, уточнивши чи перевіривши значення запропонованого варіанту перекладу чи окремого терміну. При перекладі за допомогою електронних перекладачів втрачається нерідко значна частина інформації, наприклад, про раніше існуючі захворювання пацієнта або ліки, які він приймав. І як результат, через неповний анамнез у деяких випадках діагноз доводилося ставити заново. Крім того, спілкування через додаток перешкоджає реальному потоку розмови – у ситуації, яка вже асоціюється з хвилюванням для пацієнтів та їхніх родичів і часто є дуже емоційною. Не кажучи вже про культурні особливості чи табу, які не враховуються електронними перекладачами. Програми перекладу можуть допомогти прояснити деякі основні питання та покращити комунікацію у відділенні невідкладної допомоги. Лікарі змушені покладатися і на такі допоміжні засоби, хоча це є проблематичним – враховуючи величезний тиск, під яким перебувають практикуючі лікарі, щоб на належному рівні виконати свою важливу місію.

Розв'язання цього нагального питання – порозуміння між лікарем та пацієнтом – полягає в тому, щоб нарешті зробити надання кваліфікованого усного перекладу у сфері охорони здоров'я складовою медичного страхування не лише у країнах, де проживає багато мігрантів, а і в системі медичного страхування України. Адже мовний бар'єр між лікарем та пацієнтом може не лише погіршити стан здоров'я, а й загрожувати безпеці пацієнтів. Крім того, витрати на медичне обслуговування збільшуються через необхідність більшої кількості часу для спілкування лікаря та пацієнта, щоб вони могли більш-менш правильно зрозуміти один одного, а також інколи, через відсутність доступної інформації, на непотрібні медичні аналізи та більш тривале перебування в стаціонарі. Пацієнти, як правило, довше залишаються в лікарні і тому, що, наприклад, немає можливості пояснити їм, як вони можуть самостійно подбати про себе вдома. Ці та інші витрати могли б значною мірою покрити видатки на фінансування медичного перекладача, хоч би телефонного або відеоперекладача, як це організовано уже в університетських клініках. Телефонний чи відеопереклад доступний у значній частині університетських лікарень Німеччини не лише у робочі, а й у вихідні дні. Зазвичай це робиться у вигляді послуги телефонного або відеоперекладача. Клініки, у яких через недостатню фінансову спроможність недоступна цілодобова послуга перекладача,

мають списки співробітників з певними мовними навичками, яких залучають перекладачами в робочий час.

Отже, пацієнти, які розмовляють іноземною мовою, вже давно стали частиною повсякденного життя у лікарнях Німеччини. Програми підготовки та залучення до лікарень фахівців з медичного перекладу дозволять вивести на значно вищий рівень не лише комунікацію між лікарем та пацієнтом іноземного походження, а й допомогти прояснити основні питання забезпечення якісного і ефективного лікування останніх.

ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО

Воскобойник В. І., Дзекун Ю. О., Ніконенко О. І.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
suc7us@ukr.net, yuriydzekun@ukr.net, nikonenko2706@gmail.com*

Упровадження цілей сталого розвитку (ЦСР) в навчання іноземних мов у ЗВО України є важливою складовою сучасної освіти, спрямованою на формування в студентів глобального мислення, екологічної свідомості та соціальної відповідальності. При викладанні навчальних предметів в українських університетах ЦСР розглядаються, як правило, дуже фрагментарно. Це викликано відсутністю обміну досвідом викладання та довгострокових міжкультурних проєктів для студентів та науковців з питань сталого розвитку. В Україні основним бар'єром для впровадження ЦСР в навчальний процес є недостатньо високий рівень володіння українськими студентами іноземною мовою. Саме тому дослідження шляхів включення питань ЦСР в навчання іноземної мови є досить актуальним сьогодні.

Мета цієї розвідки – дослідити шляхи впровадження ЦСР в навчання іноземних мов. Прийняття Закону України «Про застосування англійської мови в Україні», яким визначено сприяння забезпеченню використання англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування на всій території України в публічних сферах життя, 04 червня 2024 року активно сприяє розгляду ЦСР на заняттях з англійської мови. «На думку вчених, іноземна мова впливає на розвиток суспільства через навички сприйняття, критичного мислення, творчості, самовираження тощо. Ці навички є компонентом структури компетентностей сталого розвитку, що вкотре акцентує роль взаємозв'язку між англійською мовою та освітою для сталого розвитку»[1, с. 198; 2, с. 114].

Основним шляхом впровадження ЦСР в навчання іноземних мов є **інтеграція тематики сталого розвитку в навчальні матеріали**. У процесі навчання слід використовувати тексти, що висвітлюють теми, пов'язані з ЦСР, наприклад: екологією, соціальною справедливістю, економічною стабільністю, якісною освітою, здоров'ям та благополуччям, тощо. Інтеграція тематики сталого розвитку в навчальні матеріали з іноземної мови є інноваційним підходом, що сприяє поєднанню лінгвістичної та соціальної освіти. Цей процес допомагає студентам не лише опанувати іноземну мову, але й глибше усвідомити глобальні виклики та рішення, спрямовані на сталий розвиток.

Інтеграція тематики сталого розвитку в навчальні матеріали може відбуватися завдяки такій діяльності: а) використанню автентичних матеріалів (текстів, статей, відео), що стосуються ЦСР; б) роботі з документами (резолуціями, звітами або програмами) міжнародних організацій ООН, ЮНЕСКО та інших, що займаються проблемами сталого розвитку; в) створенню навчальних завдань з граматики, аудіювання та письма під тематику сталого розвитку; наприклад, учні можуть писати есе на тему екологічних проблем їхньої країни або обговорювати вплив зміни клімату на різні країни світу; г) міжкультурному порівнянню різних країн у контексті досягнення ЦСР (проблеми використання водних ресурсів, нерівності,